

पारंपारिक वन
निवासी यांचे
वनहक्क.

असतील :-

१५

(क) वननिवासी अनुसूचित जमाती किंवा इतर पारंपारिक वननिवासी यांच्या सदस्याने किंवा सदस्यांनी वस्ती करण्यासाठी किंवा स्वतःच्या उपजीविकेकरिता शेती करण्यासाठी वैयक्तिक किंवा सामायिक व्यवसाय म्हणून वनजमिनी धारण करण्याचा व त्यामध्ये राहण्याचा हक्क;

(ख) पूर्वीच्या संस्थानांमध्ये वापरले जाणारे आणि कोणत्याही नावाने ओळखण्यात येणारे 'निस्तार' सारखे हक्क, जमीनदारी किंवा, अशा मध्यम अवस्थांमधील पद्धती;

(ग) गावच्या सीमांतर्गत किंवा सीमेबाहेर पारंपारिकरीत्या गोळा केल्या जाणारे गौण वनोत्पादन गोळा करणे, त्याचा वापर करणे किंवा त्याची विल्हेवाट लावणे यासाठी स्वामित्व हक्क;

(घ) पाण्यामधील मत्स्य व अन्य उत्पादने, चराई करणे (प्रस्थापित वा तात्पुरती अशा दोन्ही स्वरूपाची) पारंपारिक मोसमी साधनसंपत्ती मिळविण्यास भटक्या किंवा फिरस्ता आदिवासी समाजास मुभा असणे यासारखे इतर सामाजिक हक्क असणे किंवा त्यास तो हक्कदार असणे;

(ड) आदिम जमाती समूह आणि कृषिपूर्व समाज यांच्या निवासाचे व निवासस्थानाचे हक्क तसेच सामाजिक धारणाधिकार;

(च) जेथे दाव्यांवर विवाद होतात अशा कोणत्याही राज्यातील, कोणत्याही नावाने ओळखले जाणारे विवादास्पद जमिनीवरील किंवा त्या संबंधातील हक्क;

(छ) वनजमिनीवरील पट्टा किंवा भाडेपट्टा किंवा अनुदान याचे मालकी हक्कांमध्ये रूपांतरण करण्यासाठी, कोणतेही स्थानिक प्राधिकरण किंवा राज्य शासन यांनी दिलेला हक्क;

(ज) सर्व वन ग्रामे, जुनी वसतिस्थाने, भूमापन न केलेली गावे आणि अन्य गावे - मग ती महसुली गावे म्हणून अभिलिखित, अधिसूचित केलेली असोत किंवा नसोत- यांची वसाहत करण्याचा हक्क;

(झ) निरंतर वापर करण्यासाठी पारंपारिकरीत्या संरक्षण व संवर्धन करण्यात आलेल्या कोणत्याही सामाजिक वन-स्रोताचे संरक्षण, पुनर्निर्माण, संवर्धन किंवा व्यवस्थापन करण्याचा हक्क;

उपवनसंरक्षक
गोंदिया वनविभाग, गोंदिया